

De hele olifant:

Vallen en wegrakingen op oudere leeftijd

Sanne de Ruiter, klinisch geriater

Disclosures

(Potentiële) belangenverstrengeling:	Geen
<p>Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties:</p> <ul style="list-style-type: none">• Sponsoring of onderzoeksgeld:• Honorarium of andere (financiële) vergoeding:• Aandeelhouder:• Andere relatie, namelijk:	<p>Sprekersvergoeding Boehringer Ingelheim</p>

Wat hebben deze ouderen gemeen?

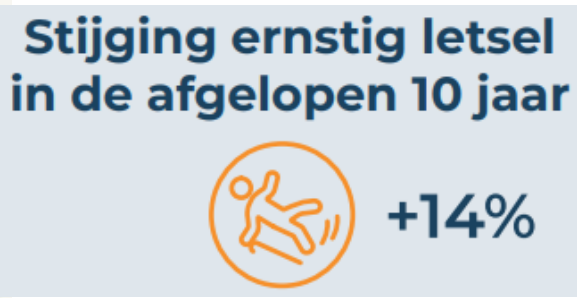
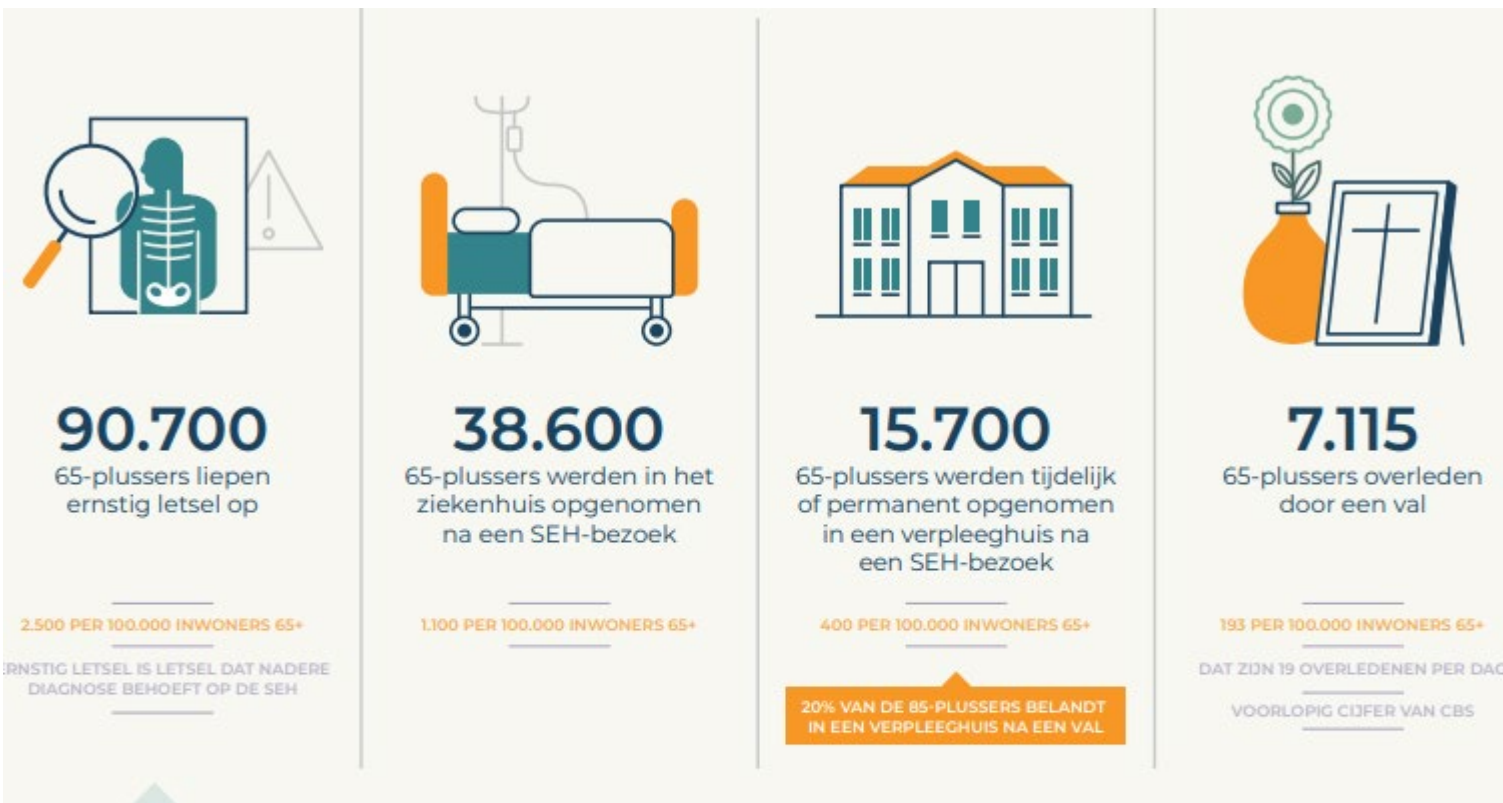
NOS Nieuws • Vandaag, 00:25

Recordaantal 65-plussers op spoedeisende hulp na valpartij

Vorig jaar belandde een recordaantal 65-plussers op de spoedeisende hulp (SEH) in het ziekenhuis na een val. Dat blijkt uit [cijfers](#) van VeiligheidNL. In 2024 ging het naar schatting om ruim 300 gevallen per dag. Van

Wat zijn de gevolgen?

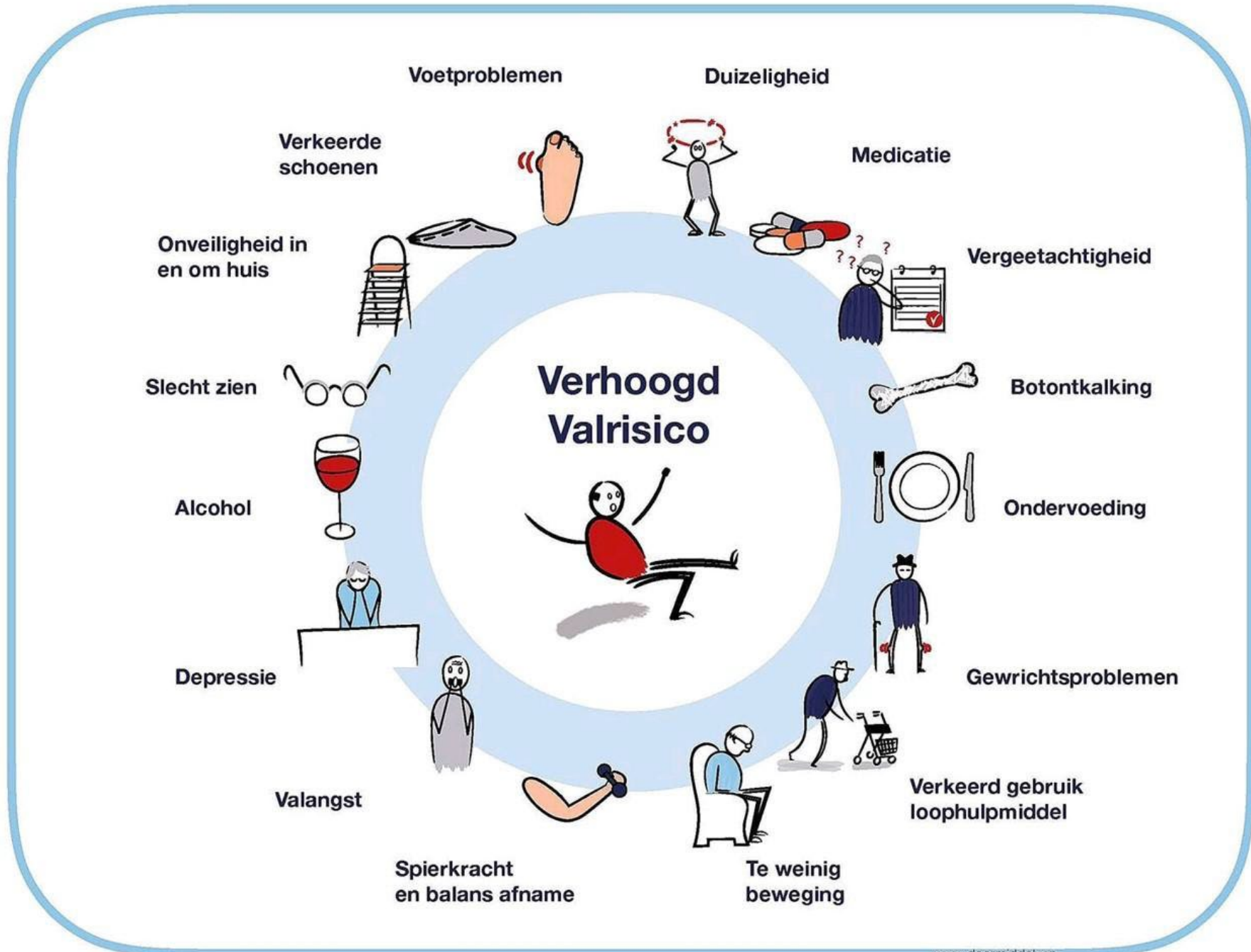
€ 5.000.000.000

× 90

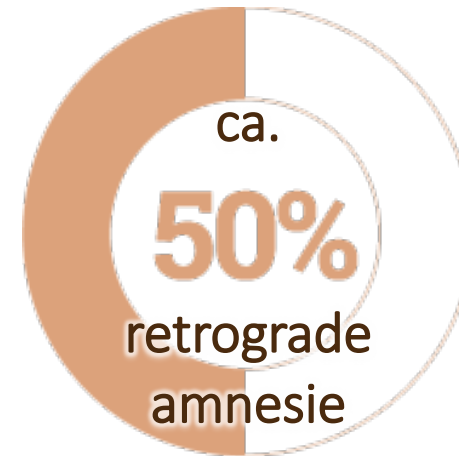

Een **val** is een **symptoom** van **onderliggende aandoeningen/ziekten** met over het algemeen meerdere **onderliggende risicofactoren**.

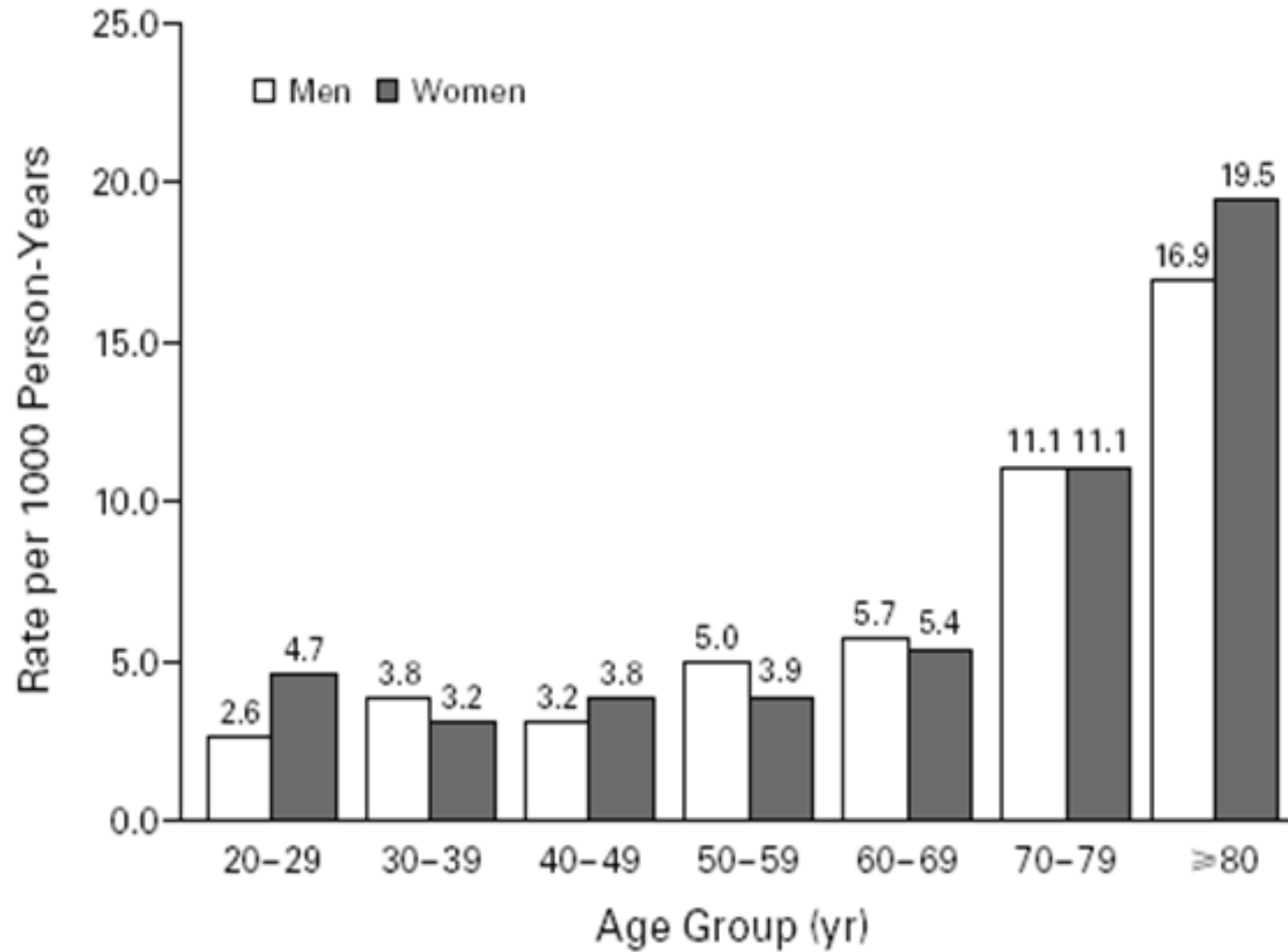

“Ik ben gevallen”

Syncope = geriatrisch probleem

Mevr. L. (85 jaar)

Wegraking in wachtkamer

VG: 1 jaar geleden mild
hartfalen bij atriumfibrilleren
t.g.v. thyreotoxicose

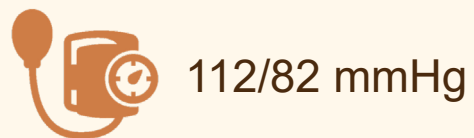
R/ ACEi, diuretica, DOAC

Mevr. L. (85 jaar)

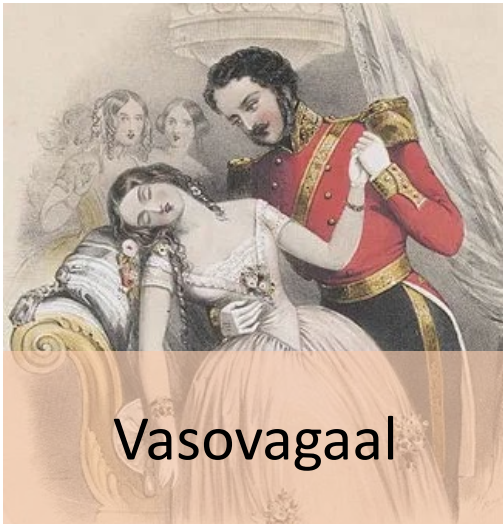
“Voelde zich onwel met zweten en misselijkheid. Geen palpitations. Vervolgens enkele seconden buiten bewustzijn. Nadien snel helder en adequaat. Vanochtend nog niets gegeten”.

Casus

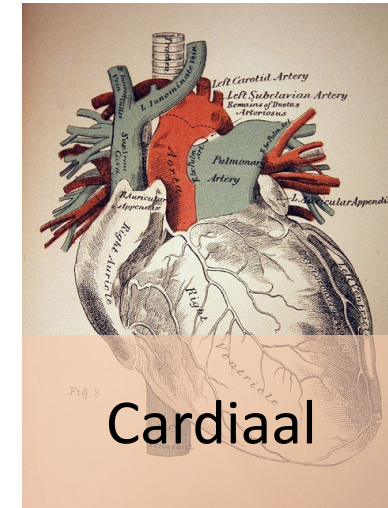
Wat is de meest waarschijnlijke oorzaak van deze wegraking?

A

B

C

Casus

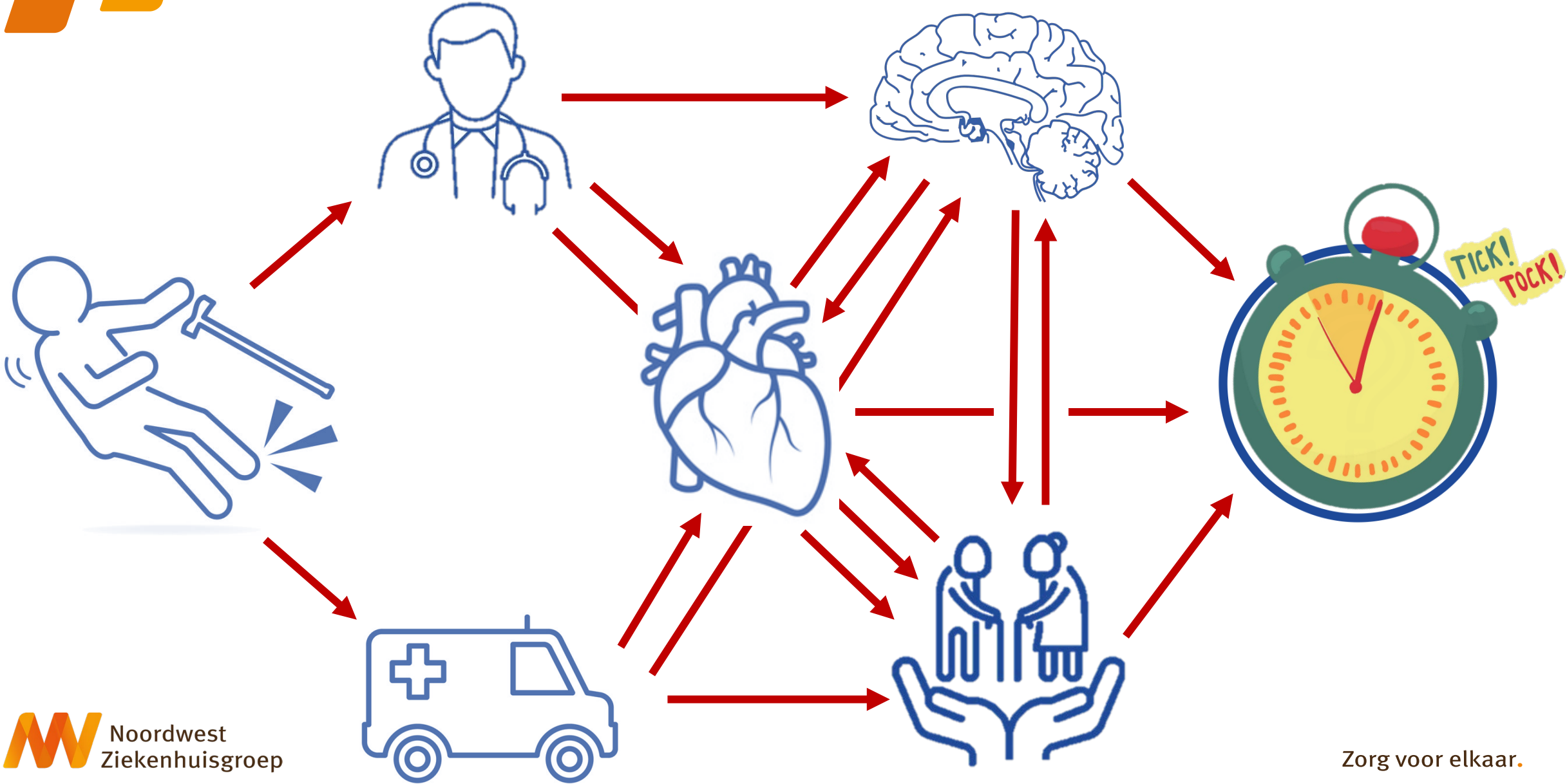
Wat zou uw beleid zijn geweest?

- A. Geruststelling en retour oogarts.
- B. Aanpassen van de medicatie.
- C. 24-uurs holterregistratie.
- D. Verwijzing naar de geriater.

Gevallen... en dan?

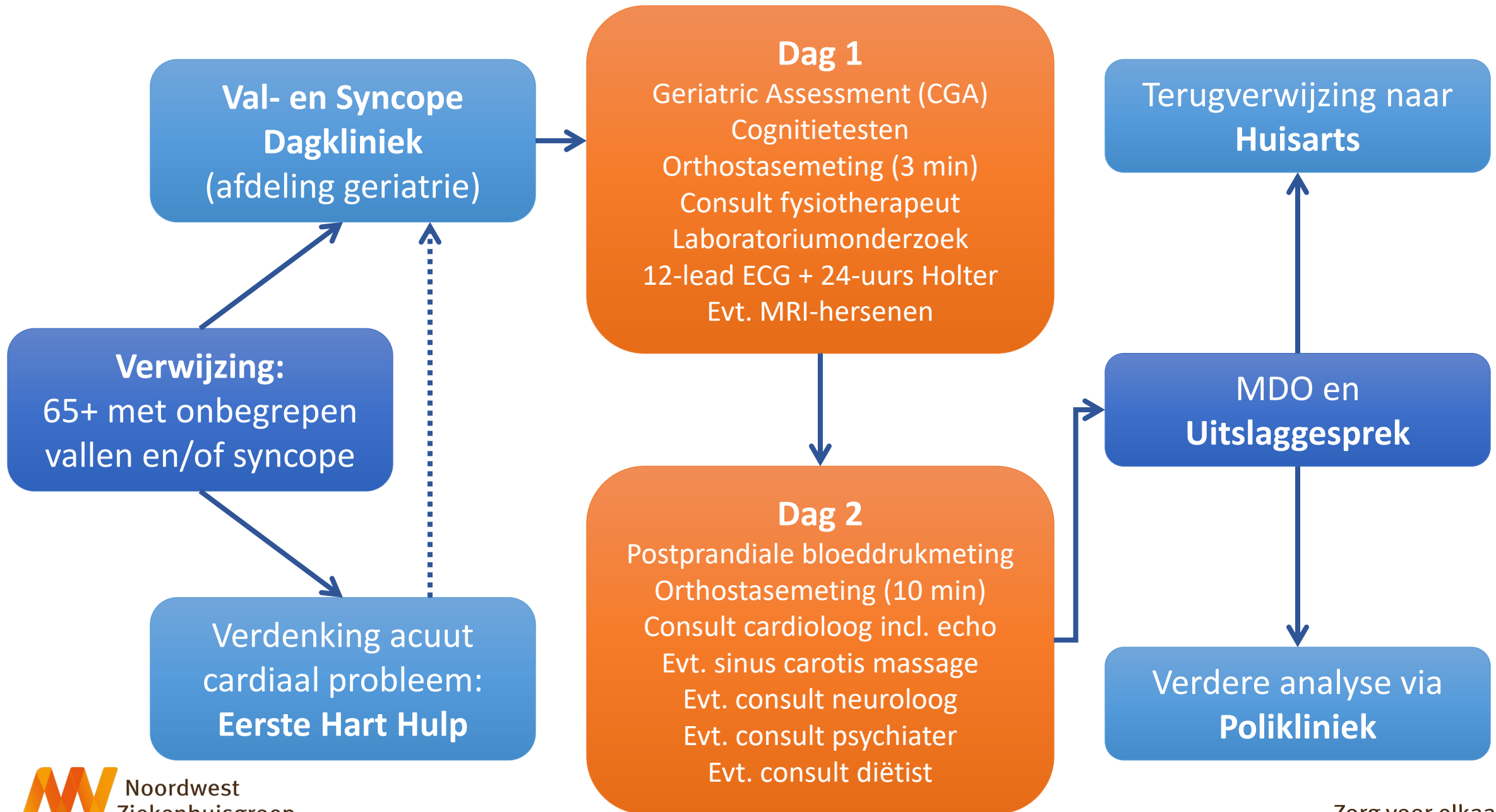

Geriatrische Val- en Syncope Dagkliniek

- * Multidisciplinair
- * Meer diagnoses (>92%)
- * Minder opnames
- * Brede blik

Kanteltafeltest

- Bij vermoeden op (vasovagale) reflex syncope, OH, POTS en/of PPS
 - Vaak i.c.m. sinus carotis massage
 - Diagnostiek en (soms) behandeling in één
-
- Maar...
 - Helaas niet beschikbaar in NWZ
 - Verwijzing naar AUMC

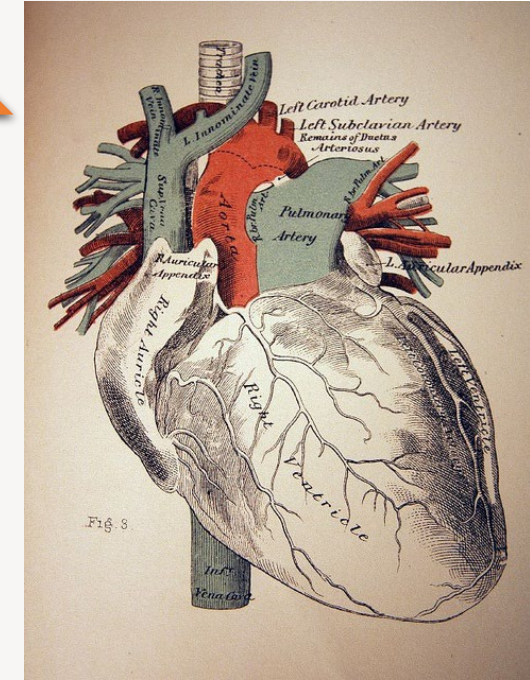
Oorzaken syncope bij ouderen

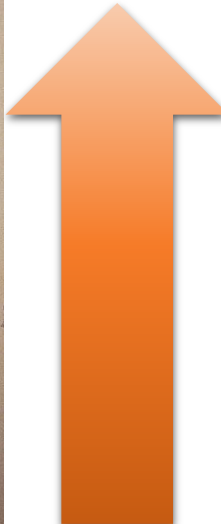
Reflexsyncope (21-37%)

Orthostatische hypotensie (30-60%)

Cardiale syncope (14-44%)

Polyfarmacie

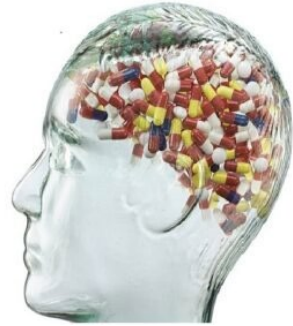
- Potentieel ongeschikt medicatiegebruik **74 – 98 %**

- Persisteert vaak na beoordeling (tot 80%!)
- 40 – 50 % vasodilatoren

Valrisico verhogende medicatie

Psychofarmaca

Cardiovasculaire
medicatie

Opiaten

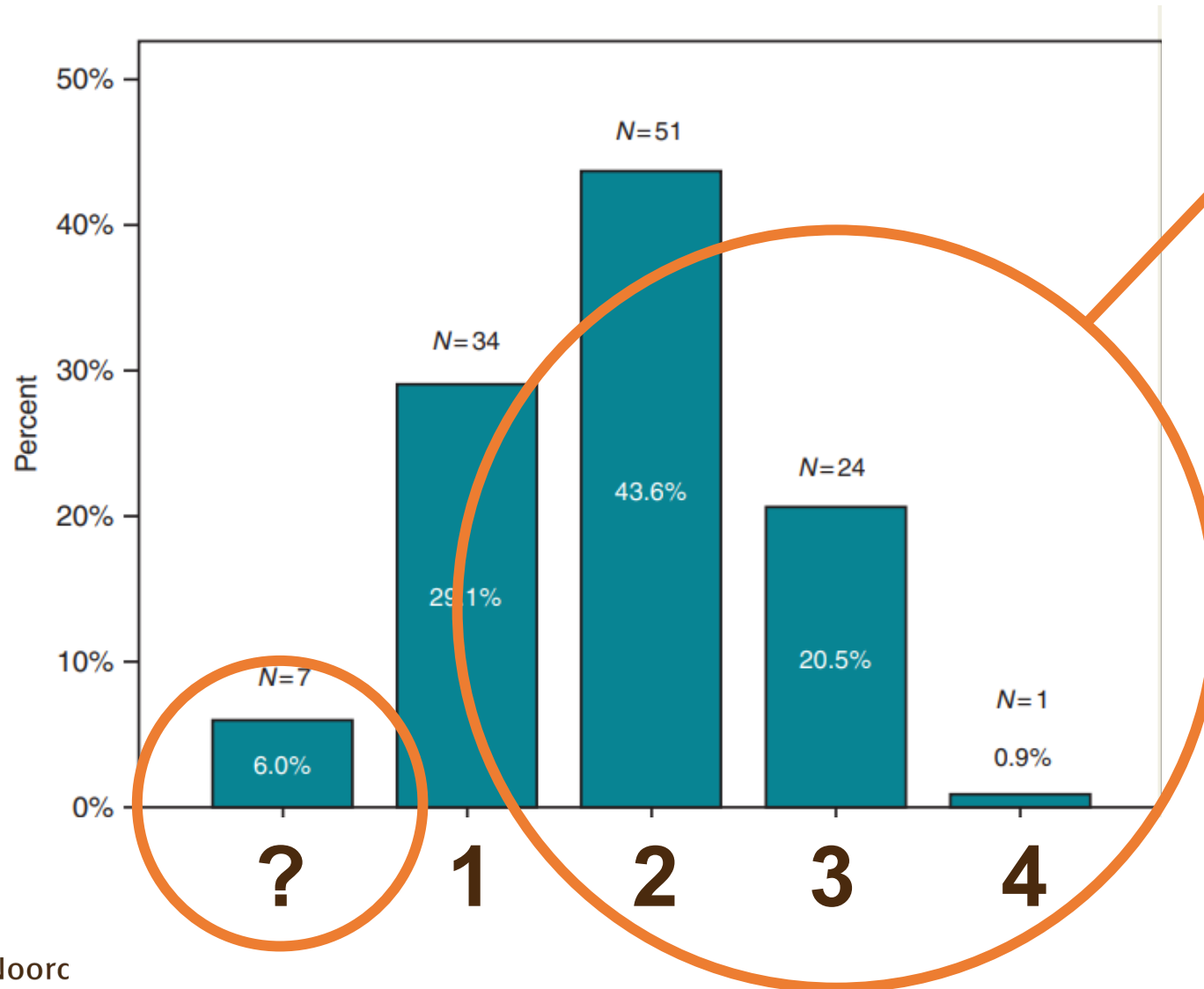
Diabetes medicatie

Urologische medicatie

Oorzaken voor syncope

- Leeftijd sterkste predictor
- Slechtere overleving

Meer comorbiditeit =
meer kwetsbaar?

88% accuraat

To ask the right question is already
half the solution of a problem.

more than

C.G. Jung

66% accuraat

quote fancy

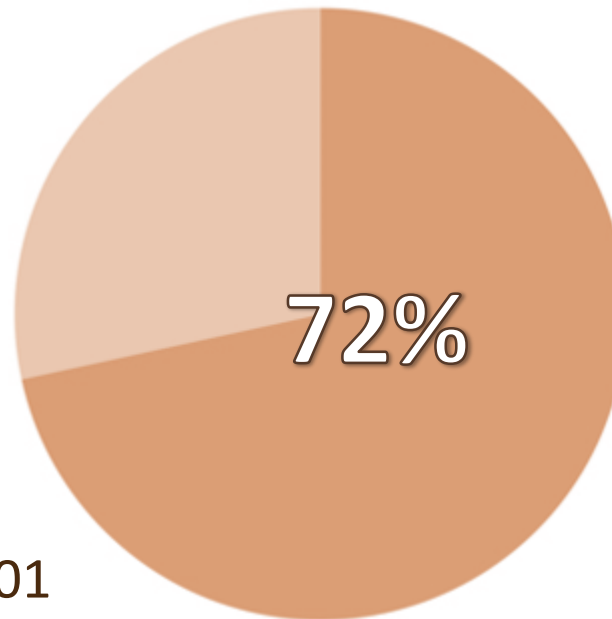
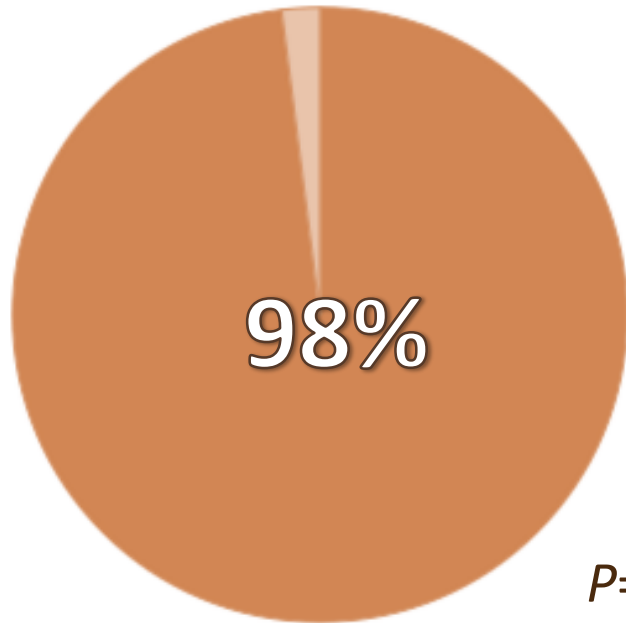
Juiste vraag, juiste antwoord?

Betrouwbare anamnese

Cognitieve stoornissen

Afwezig

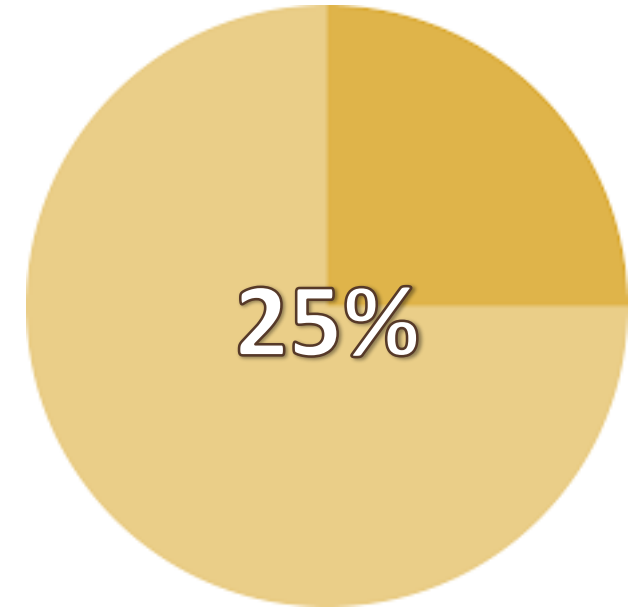
Aanwezig

$P=0.001$

Heteroanamnese

Aanwezig

Syncope en cognitie

Hoeveel ouderen met vallen/syncope hebben cognitieve stoornissen?

A. 20-30%

B. 40-50%

C. 60-70%

D. 80-90%

Gestandaardiseerde MMSE

© RM Kok, FRJ Verhey, 2002

Naam patiënt: _____ Naam invuller: _____

Datum invullen: _____ score: _____

Ik ga u nu enkele vragen stellen en geef u enkele problemen om op te lossen. Wilt u alstublieft uw best doen om zo goed mogelijke antwoorden te geven. noteer antwoord

- a. Welk jaar is het? (0-5) _____
 - b. Welk seizoen is het? (0-5) _____
 - c. Welke maand van het jaar is het?
 - d. Wat is de datum vandaag?
 - e. Welke dag van de week is het?
- a. In welke provincie zijn we nu? (0-3) _____
 - b. In welke plaats zijn we nu?
 - c. In welk ziekenhuis (instelling) zijn we nu?
 - d. Wat is de naam van deze afdeling?
 - e. Op welke verdieping zijn we nu?
- Ik noem nu drie voorwerpen. Wilt u die herhalen nadat ik ze alle drie gezegd heb? Onthoud ze want ik vraag u over enkele minuten ze opnieuw te noemen. (Noem "appel, sieutel, tafel", neem 1 seconde per woord) (1 punt voor elk goed antwoord, herhaal maximaal 5 keer tot de patiënt de drie woorden weet)
- Wilt u van de 100 zeven aftrekken en van wat overblijft weer zeven aftrekken en zo doorgaan tot ik stop zeg? (Herhaal eventueel 3 maal als de persoon stopt, herhaal dezelfde instructie, geef maximaal 1 minuut de tijd) Noteer hier het antwoord. (0-5) _____
- of Wilt u het woord "wors" achterstevoren spellen? (0-3) _____
- Wilt u het woord "wors" achterstevoren van zojuist. Noteer hier het antwoord. (0-2) _____
- Noemt u nogmaals de drie voorwerpen van zojuist. (Eén punt voor elk goed antwoord). (0-1) _____
- Wat is dit? En wat is dat? (Wijs een pen en een horloge aan. Eén punt voor elk goed antwoord). (0-1) _____
- Wilt u de volgende zin herhalen: "Nu eens dit en dan weer dat". (Eén punt als de complete zin goed is) (0-3) _____
- Wilt u deze woorden lezen en dan doen wat er staat? (papier met daarop in grote letters: "Stuit uw ogen") (0-1) _____
- Wilt u dit papierje pakken met uw rechterhand, het dubbelvouwen en het op uw schoot leggen? (Eén punt voor iedere goede handeling) (0-1) _____
- Wilt u voor mij een volledige zin opschrijven op dit stuk papier? (Eén punt wanneer de zin een onderwerp en een gezegde heeft en betekenis heeft). (0-1) _____
- Wilt u deze figuur natekenen? (Figuur achterop dit papier. Eén punt als figuur geheel correct is nagetekend. Er moet een vierhoek te zien zijn tussen de twee vijfhoeken) (0-3) _____

TOTALE TEST SCORE: (0-30) _____

(milde) cognitieve stoornissen

< 26/30

Nederlandse versie MONTREAL COGNITIVE ASSESSMENT (MOCA)

Geboortedatum: _____ Naam: _____
 Jaren opleiding: _____ Datum: _____
 Geslacht: _____

VISUOSPATIEEL/EXECUTIEF

Kopieer de kubus. Teken een klok (tien over elf) (3 punten)

BENOEMEN

Lees de woorden op, proefpersoon moet ze nazeggen. (1e afname) GEZICHT FLUWEL KERK MADELIEF ROOD (2e afname)

GEHEUGEN

Neem 2 maal af. Laat ze na 5 min. opnieuw opnoemen. Lees de rij letters op. De proefpersoon moet bij iedere letter A met zijn hand op de tafel tikken. Proefpersoon moet ze in dezelfde volgorde nazeggen [] 21854 [] 742

AANDACHT

Lees de rij cijfers op (1 cijfer/sec). Proefpersoon moet ze in omgekeerde volgorde nazeggen [] 93 [] 86 [] 79 [] 72 [] 65

TAAL

Zeg na: ik weet alleen dat Jan vandaag geholpen zou worden. De kat verstopte zich altijd onder de bank als er honden in de kamer waren. (N ≥ 11 woorden) (4 of 5 goed: 3 pt 2 of 3 goed: 2 pt 1 goed: 1 pt 0 goed: 0 pt)

ABSTRACTIE

Overeenkomst tussen bijv. banaan en sinaasappel = fruit [] trein-fiets [] horloge-liniaal []

UITGESTELDE RECALL

Optioneel: Woorden moeten herinnerd worden zonder cue. Categoriecue: GEZICHT FLUWEL KERK MADELIEF ROOD (N ≥ 11 woorden) Meerkeuze cue: [] Datum [] Maand [] Jaar [] Dag [] Locatie [] Plaats

ORIENTATIE

Punten alleen voor recall zonder cue

TOTAAL: _____ /30

Normaal ≥ 26 / 30

< 26/30

voor elkaar.

Casus: 1 maand later

Poli geriatrie:

“Sinds 9 maanden achteruitgang. Verzorgt zich niet goed. Kookt niet meer; koelkast is meestal leeg. In wachtkamer zojuist broodje gekregen, omdat ze nog niets had gegeten”.

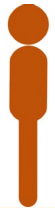
Casus: 1 maand later

MoCA: 18/30

RR 105/75

RR 60/40

eGFR 76 > 22

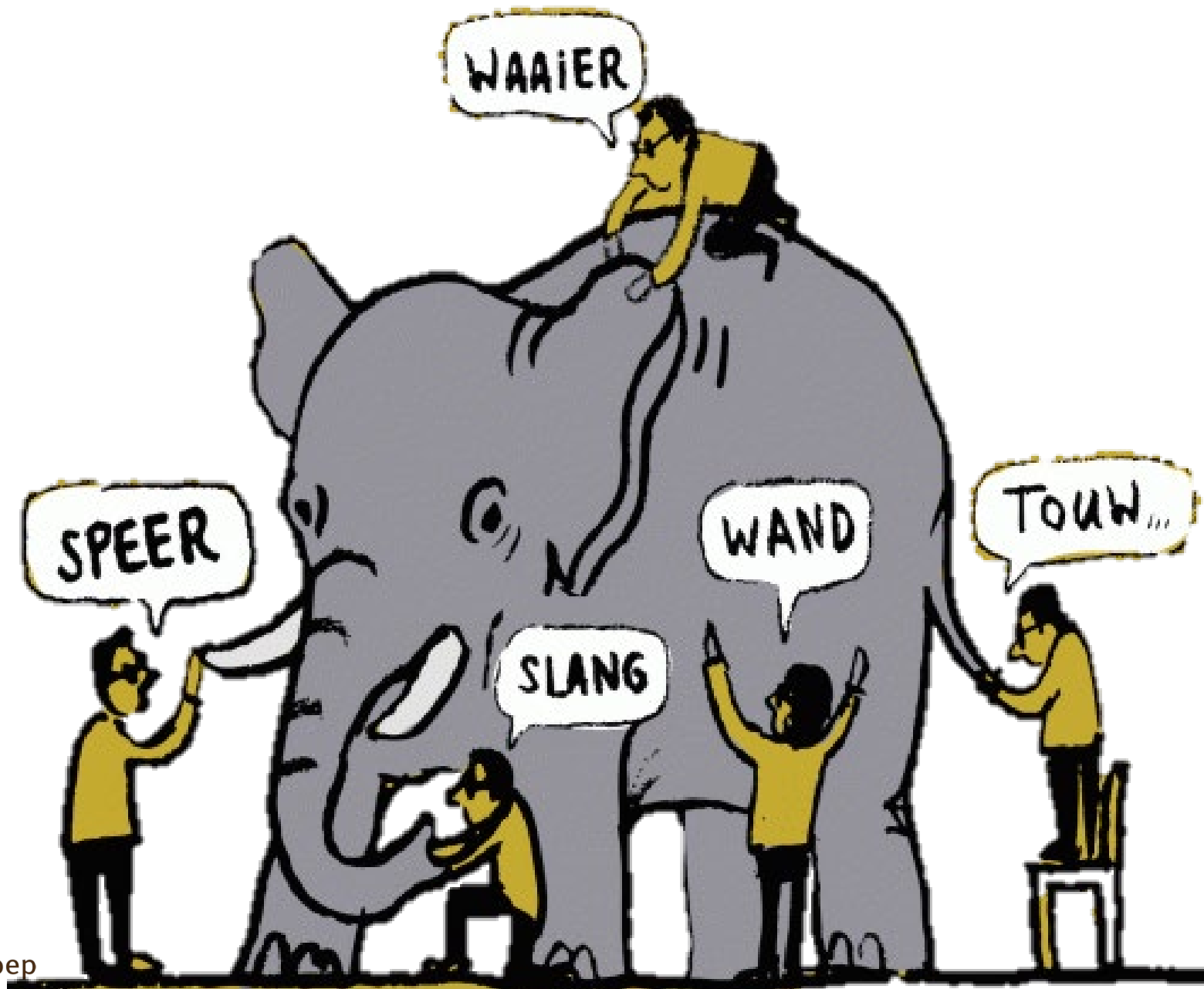

Casus: 1 maand later

- Kortdurende opname voor rehydratie
- Geriant ingeschakeld
- Thuiszorg voor toezicht op intake en medicatie

... geen wegrakingen meer gehad!

Om te onthouden

- Vallen en syncope bij ouderen vraagt om een **brede blik**
- Vaak **multifactorieel**
 - Wees niet tevreden met één verklaring
- Denk aan **medicatie** als oorzaak
- (Milde) **cognitieve stoornissen** vaak bijkomend probleem
 - Dat van invloed is op de diagnostiek
- Bij (meermaals) onverklaard vallen of wegrakingen: **overweeg verwijzing** naar val- en syncope dagkliniek

De toekomst...

Heeft u nog een vraag?

Bedankt voor uw
aandacht

